Revisionens betydelse vid kreditprövning

Påverkan ur kreditgivares perspektiv.

Mälardalens högskola
Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling
Kandidatuppsats 15hp
Handledare: Lennart Bogg

Jim Hansson: 880619
Filip Sahl: 880325
Pererik Sewerin: 830412

2011-06-09

Förord

Vi vill tacka vår handledare Lennart Bogg som stöttat och väglett oss genom uppsatskursen. Vi riktar även ett stort tack till Charlotte Lindström på Handelsbanken, Anders Nordström på Swedbank, Arto Andersson och Lena Wikström på Nordea, Jan Ulväng på SEB, Mikael Rönnestam på Almi och Fredrik Dahlberg på SRF som tagit sig tid och ställt upp på intervjuer. Till sist vill vi även tacka oppositionsgrupperna som kommit med kreativa förslag och idéer under skrivprocessen.

Jim Hansson Filip Sahl Pererik Sewerin

Sammanfattning

Kandidatuppsats i företagsekonomi med inriktning redovisning och revision vårterminen 2011, Mälardalens högskola.

Författare: Jim Hansson, Filip Sahl och Pererik Sewerin.

Handledare: Lennart Bogg.

Nyckelord: Slopad revisionsplikt, revisionens avskaffande, revisor, revision.

Titel: Revisionens betydelse vid kreditprövning – påverkan ur kreditgivares perspektiv.

Problembakgrund: Från och med den 1 november 2010 blev det frivilligt med revision för mikrobolag. Detta leder till att ca 70 % av alla aktiebolag kommer att ha möjligheten att välja om de vill ha kvar sin revisor eller inte. Kreditgivarna påverkas av detta då de riskerar att få in ett sämre underlag för att göra en bra kreditbedömning. Kreditgivarna har möjligheten att kräva ett reviderat bokslut av sina kunder samtidigt som auktoriserade redovisningskonsulter ser en möjlighet att bli ett alternativ till revisionen.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kreditinstituten hittills har hanterat slopandet av revisionsplikten vid kreditsammanhang samt att se om det finns alternativa granskningsformer för företagen.

Problemformulering:

- Underlättar revisionen för kreditgivare vid en kreditgivningsprocess?
- Finns det någon form av redovisning som kan ersätta revisionen?

Metod: Studien har skett kvalitativt genom sex intervjuer, fem stycken kreditgivare och en med SRF. Därefter har det empiriska materialet analyserats utifrån teori och referensramen.

Resultat och slutsatser: Kreditgivarna har inte ändrat på sina rutiner nämnvärt, då gränserna är relativt lågt satta är de företag som omfattas av lagförändringen oftast inte kredittunga. De flesta företagare börjar sin verksamhet i liten skala och växer därifrån. Dessutom är det flera företag som väljer att ha kvar sin revisor trots valmöjligheten. Det finns inget som kan ersätta revisionen fullt ut, då revisorns erfarenhet och reglerade oberoende är viktiga faktorer vid säkrandet av en redovisnings tillförlitlighet. Auktoriserade redovisningskonsulter kan dock i viss mån ersätta revisionen, eftersom deras kompetenskrav ger en tillförlitlighet i det redovisade materialet.

Förslag till fortsatt forskning: Studien är gjord under ett tidigt skede efter det blev möjligt att frivilligt välja revision. Det vore därför intressant att göra om den vid en senare tidpunkt och se om fler företag valt bort revisionen. Dessutom vore det intressant att undersöka om bankerna ändrar sina rutiner vid en eventuell höjning av gränsvärdena.

Abstract

Bachelor thesis in business administration with emphasis in accounting and auditing. Spring term 2011, Mälardalens Högskola.

Authors: Jim Hansson, Filip Sahl and Pererik Sewerin.

Advisor: Lennart Bogg.

Key words: Abolition of mandatory auditing, optional audit, auditor, audit.

Title: The role of audit in a credit review - impact from the creditor's perspective

Background: As of November 1st 2010, auditing became optional for micro companies in Sweden. This leads to an opportunity for about 70 % of the joint-stock companies to choose whether or not to keep their auditors. Creditors are affected by this as they may receive a less trustworthy base to make a good credit review if many companies choose to proceed their accountings without the control of an auditor. Creditors have the option to require that companies are to be reviewed by auditors, while authorized accounting consultants may be a possible substitute as a quality control for the accountings.

Purpose: The purpose of this thesis is to examine what impact optional audit has had in credit processes so far and look into alternative forms of reviews for businesses.

Problem definition:

- Does auditing simplify for the creditors in a credit review?
- Is there some kind of accounting that could be a substitute for the audit?

Method: The study is qualitative in character through six interviews. Five interviews with creditors and one with SRF. Thereafter, the empirical evidence is analyzed together with the frame of reference.

Result and conclusions: The creditors have not changed their practices significantly. This is due to the low limits and that the micro companies tend to have relatively low credits. Most people start their businesses on a small scale and expand from there. Many micro companies have chosen not to exploit the possibility of abolishing the auditing. There is no full substitute for the audit as the auditor's legislated independency as well as their reputation for quality, are important factors when the companies are to be reviewed for possible credits. However, there are some advantages to reports from authorized accounting consultants as the audit report only confirms accounts that could be half a year old.

Further research: The study is done during an early stage of optional audit. It would be interesting to redo the study it in a later event as it would reveal if more companies have chosen to continue their operations without an auditor. Furthermore, it would be interesting to research how the creditors would react to a possible future raise of the limits and if they then would be forced to change their routines regarding credit reviews.

Definitioner

Mikrobolag: Små aktiebolag som enligt ABL 9:1 3st inte överstiger minst två av följande tre gränsvärden:

- 3 miljoner kronor i omsättning
- 1,5 miljon kronor i balansomslutning
- 3 anställda.

ABL= Aktiebolagslagen

SRF = Sveriges Redovisningskonsulters Förbund.

Far= Far är branschorganisationen för revisorer och rådgivare

Revisor= När vi skriver revisor i texten syftar vi på en godkänd eller auktoriserad revisor.

Reko= Ett ramverk för redovisningstjänster.

RL= Revisorslagen

SMF= Små och medelstora företag

Upplysningscentralen= En uppsamlingsplats för kreditinformation

Innehållsförteckning

1 Inledning 1

1.1 Problembakgrund 1

1.2 Syfte 1

1.3 Problemformulering 1

1.4 Avgränsningar 1

1.5 Målgrupp 1

2 Metod 2

2.1 Primär och sekundär data 2

2.2 Kvalitativ studie 2

2.3 Tillvägagångssätt 2

2.4 Val av respondenter 3

2.5 Intervjustruktur och genomförande 3

2.6 Tillförlitlighet och trovärdighet 4

3 Teoretisk datainsamling 6

3.1 Revision 6

3.1.1 Principal-agentteorin 6

3.2 Skäl till en frivillig revision 7

3.3 Frivillig revision hos småföretag 7

3.4 Reko 8

3.4.1 Bokslutsrapport 8

3.5 Kredit 9

3.5.1 Kreditprövning 9

4 Empirisk kunskapsinsamling 10

4.1 Swedbank 10

4.1.1 Om Anders Nordström 10

4.1.2 Intervjusvar, Anders Nordström 10

4.2 Handelsbanken 11

4.2.1 Om Charlotta Lindström 11

4.2.2 Intervjusvar, Charlotta Lindström 11

4.3 Nordea 12

4.3.1 Om Arto Andersson 12

4.3.2 Om Lena Wikström 12

4.3.3 Intervjusvar, Arto Andersson och Lena Wikström 12

4.4 SEB 13
4.4.1 Om Jan Ulväng 13
4.4.2 Intervjusvar, Jan Ulväng 13
4.5 Almi Företagspartner 14
4.5.1 Om Mikael Rönnestam 14
4.5.2 Intervjusvar, Mikael Rönnestam 14
4.6 SRF 15
4.6.1 Om Fredrik Dahlberg 15
4.6.2 Intervjusvar, Fredrik Dahlberg 15
5 Analys 17
5.1 Kreditprocess 17
5.2 Förhållandet mellan kreditgivarna och företagen 18
5.3 Slopandet av revisionsplikten 18
5.4 Alternativ till revision vid kreditgivning 20
6 Diskussion 21
7 Slutsatser 23
7.1 Underlättar revisionen för kreditgivare vid en kreditgivningsprocess? 23
7.2 Finns det någon form av redovisning som kan ersätta revisionen? 23
7.3 Fortsatt forskning 23
8 Källor 24
8.1 Litteratur 24
8.2 Artikelkällor 24
8.3 Elektroniska källor 24
8.4 Offentliga handlingar 25

1 Inledning

Här följer en kort presentation av ämnet, syftet och problemformuleringen.

1.1 Problembakgrund

Under en arbetsmarknadsdag i Västerås kom vi i kontakt med en revisionsfirma som belyste problematiken med avskaffandet av revisionsplikten och hur det skulle påverka företagen respektive bankerna vid kreditprövningar. Många företag behöver lån och krediter för att möjliggöra expanderingar eller för att komma igång med sin verksamhet. Aktiekapitalet har sänkts från 100 000 till 50 000 och fler företag startas upp som aktiebolag(Bolagsverket, n.d.). År 2010 slopades även revisionsplikten för ca 70 % av aktiebolagen (Justitiedepartementet 2010). I och med detta vill vi undersöka om det finns ett möjligt alternativ till revisionen.

Att småföretagare skulle undantas revisionsplikten lades fram som ett vallöfte inför riksdagsvalet 2006. Enligt beräkningar skulle detta leda till minskade administrativa kostnader för de berörda småföretagen mellan 5-6miljarder kronor. Beslutet dröjde och först från den första november 2010 kunde de ca 250 000 mindre aktiebolagen som finns i Sverige välja att fortsätta sin verksamhet utan revision(SOU 2008:32). Frågorna som uppstått är hur förtroendet för företagen påverkas inför tredjepart såsom skatteverket, banker och andra kreditgivare.

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kreditgivarna hittills har hanterat slopandet av revisionsplikten vid kreditsammanhang samt att se om det finns alternativa granskningsformer för företagen.

1.3 Problemformulering

Vi har valt att behandla ämnet med fokus ur kreditgivarnas perspektiv. Frågorna vi ställer oss är:

- Underlättar revisionen för kreditgivare vid en kreditgivningsprocess?
- Finns det någon form av redovisning som kan ersätta revisionen?

1.4 Avgränsningar

I huvudsak kommer fokus ligga på kreditgivarnas perspektiv vilket avgränsar uppsatsen från kredittagare, revisorsperspektiv och andra intressenter.

Avgränsningar angående företag blir naturligt mikrobolagen eftersom det endast är dessa som berörs av lagändringen. Kreditgivarna begränsar vi till de fyra största aktörerna på den svenska bankmarknaden samt Almi då vi tror att deras tillvägagångssätt kommer att bli normgivande för den svenska kreditmarknaden.

1.5 Målgrupp

Målgruppen som vi vänder oss till är i första hand företagarna bakom mikrobolagen som önskar få en djupare förståelse för revisionsberättelsens betydelse vid behov av nya krediter och eventuella alternativ om de valt bort revisionen. En sekundär målgrupp är ekonomistuderande som önskar få en insikt i hur kreditprocessen utvecklat sig fram till idag efter det att revisionen blivit frivillig.

2 Metod

Metodavsnittet tar upp hur uppsatsen växt fram, tillvägagångssätt av datainsamling, tillförlitlighet och trovärdighet.

2.1 Primär och sekundär data

Information brukar delas upp i primär- och sekundärdata. Primärdata är definierat som den data forskaren själv samlar in, till exempel i form av intervjuer. Primärdata skapas och utformas för studiens syfte. Sekundärdata i sin tur består av data som redan existerar eller återges av någon annan, exempelvis redan existerande litteratur. Den är ofta samlad i databaser och innehåller teorier som kan användas för att styrka sina egna argument. (Artsberg, 2005)

I vår studie nyttjades både primär- och sekundärdata. Primärdata består av de svar vi fått från respondenterna, det vill säga det som framfördes och spelades in under intervjuerna. Sekundärdata är utredningar från bland annat regeringen och svenskt näringsliv, artiklar från högskolebibliotekets databas, tidigare kurslitteratur, propositioner och rapporter. Grunden i arbetet är byggt på en lagrådsremiss ”*En frivillig revision 2010*” och en utredning, ”*SOU 2008:32*”, som behandlar slopandet av revisionsplikten.

2.2 Kvalitativ studie

Avsikten med en kvalitativ studie är att finna kännetecken på hur något ter sig i respondentens värld eller hur den uppfattar ett visst fenomen (Patel, Runa & Davidson, 2003). Den kvalitativa studien tar upp delar om hur det sociala sammanhanget upplevs och vilka motiv som finns (Holme & Solvang, 1997). Vi har valt att utgå från en kvalitativ forskningsmetod då vi söker svar på hur respondentens upplever situationen, hur det eventuellt kommer att förändras och tankar om framtiden. Genom att använda den här metoden hoppas vi få en bättre insyn och större förståelse för respondentens situation.

2.3 Tillvägagångssätt

Först utformades uppsatsens teoretiska referensram och därefter påbörjades sökningen av vetenskapliga artiklar, litteratur och andra möjliga källor. Artiklar söktes i tidningen Balans, internet och högskolans bibliotek. Sökord som använts är ”abolishment of the mandatory audit”, ”mandatory audit”, ”small enterprises”, ”small firms”, ”small businesses”, ”auditors in small firms” och ” audit”. Sökningarna skedde i Google Scholar och i skolans databas Proquest. Många artiklar hittades, men när artiklarna granskades ansågs de inte relevanta. Till exempel tog en artikel upp slopandet av revisionsplikten i Hong Kong och att många företag valde att ha kvar sin revisor på grund av att de upplevde ett mervärde av det. Gränsvärdena för den frivilliga revisionen där är dock mycket högre än de svenska värdena och därför inte jämförbara. Efter granskningen valdes de bäst lämpade artiklarna och teorierna ut.

2.4 Val av respondenter

Vi har valt att använda oss av de fyra största bankerna i Sverige; Nordea, SEB, Swedbank och Handelsbanken(Svenska Bankföreningen, n.d.). Detta för att de flesta egna företagare bör ha någon av ovanstående banker. Dessa bankers tillvägagångssätt tror vi skapar en norm för vad som gäller idag och vad som kan komma att gälla i framtiden för företagare med kreditbehov. Lindström, Ulväng och Nordström har blivit utvalda för den position, som företagsansvariga, de innehar inom sin respektive bank. Dessa tre respondenter är operativa chefer för företagsavdelningarna i respektive banker. De operativa cheferna har övergripande ansvar för företagsgrupperna vilka arbetar med kreditprocessen som de då har stor kännedom om. Andersson och Wikström arbetar på Nordeas huvudkontor i Stockholm. Andersson är chef för avdelningen Pricing and development och behandlar allting som har med krediter att göra, utom själva kreditprocessen. Wikström arbetar på Group credit som huvudsakligen arbetar med att styra Nordeas kreditsituation. Dessa två bidrar till, och ger ytterligare insikt i, hur bankerna har tänkt på en högre nivå än de lokala bankcheferna när det gäller effekterna av slopad revisionsplikt.

Utöver de fyra största bankerna i Sverige har vi även valt att intervjua Almi som till skillnad från bankerna är en statligt ägd riskkapitalkoncern. Anledningen till valet är att Almi som riskkapitalist har som främsta kundkrets nystartade företag vilka i många fall klassas som så kallade mikrobolag. Almi kommer även ofta i kontakt med människor som vill starta företag. Detta sammantaget gör det intressant att få del av Almis åsikter vad gäller revision och om de kan tänka sig alternativ till den. Vi kom i kontakt med Mikael Rönnestam, finansieringsansvarig vid Almi i Örebro län, som är väl insatt i tillvägagångssättet vid en kreditansökan och Almis agerande i och med slopandet av revisionsplikten.

En av uppsatsens frågeställning är; *Finns det någon form av redovisning som kan ersätta revisionen?* För att besvara frågan tog vi kontakt med SRF för att höra deras åsikt och argument för att välja en auktoriserad redovisningskonsult istället för revisor. Vi tog kontakt med Fredrik Dahlberg som är förbundsdirektör och operativt högst ansvarig hos SRF. Dahlberg satt även med i utredningen som ledde fram till SOU 2008:32. Hans kunskap och erfarenhet inom redovisningsämnet är därför en värdefull kunskapskälla för uppsatsen.

2.5 Intervjustruktur och genomförande

Kvalitativa intervjuer har oftast en låg grad av standardisering då frågorna intervjuaren ställer ger respondenten möjlighet att svara med egna ord. För att få lite bättre ordning kan intervjuaren ställa frågorna i en viss ordning och på det viset få en hög grad av struktur. (Patel, Runa & Davidson, 2003)

Graden av struktur i en intervju kan variera. Det finns den strukturerade, semistrukturerade och ostrukturerade. Den strukturerade lämpar sig när intervjuerna är jämförbara och det är då möjligt att kvantifiera tillgänglig data. Semistrukturerad är användbar när intervjuerna behandlar samma tema. Semistrukturerade intervjuer är ofta jämförbara och det går att göra en analys av data men det finns en begränsning då svaren är mer öppna än vid den strukturerade. Den ostrukturerade används framförallt i ett skeende då intervjuaren söker förförståelse för ett ämne. (Lantz, 1993)

Utgångspunkten var semistrukturerade intervjuer där respondenterna fick möjlighet att svara mer eller mindre detaljerat. Den strategin gav oss möjlighet att ställa följdfrågor om det var något som vi ansåg kunde vara av värde att fördjupa sig i. Genom att ha dessa öppna frågor ville vi få respondenterna att känna sig bekväma i situationen och inte känna sig hämmade i sina svar.

Fyra av intervjuerna genomfördes i enskilda möten med respektive kreditgivares företagschef för kontoren i Västerås. Intervjun med Nordea, som genomfördes på deras huvudkontor i Stockholm, innefattade två respondenter där den ena hade kunskaper att svara på mer detaljerade frågor som huvudrespondenten eventuellt inte kände till. Intervjuerna genomfördes på respektive banks arbetsplats vilket vi tyckte var lämpligast då de borde känna sig bekvämare och tryggare i sin egen arbetsmiljö. Bankernas och Almis intervjufrågor delades upp i tre delar; bakgrund om respondenten, kreditprocessen och revisionens roll vid kreditprövningen. Totalt blev det 20 intervjufrågor (se bilaga ett). Vi försökte hålla nere antalet frågor för att fånga det väsentliga i uppsatsens syfte. När intervjufrågorna var färdiga skickades de ut till respondenterna en till två veckor innan intervjuerna skulle genomföras. Detta för att respondenterna skulle få tid att gå igenom frågorna och reda ut eventuella frågetecken och kunna lämna svar på frågorna som ställdes. Den sjätte intervjun genomfördes via telefon med Fredrik Dahlberg från SRF och även den spelades in (se bilaga två).

Intervjuerna inleddes med att be om godkännande att få spela in intervjuerna och om det gick bra att använda deras namn samt företagets namn i uppsatsen. Under intervjun begränsade vi inte tiden på något vis. Vi ställde följdfrågor när det var något som kunde vara av värde för uppsatsen eller när vi inte fick ett tillräckligt detaljerat svar. Intervjuerna tog i genomsnitt ungefär en timme vardera. Vi var alltid tre stycken som genomförde intervjuerna. Detta ledde till att vi delade upp oss så att två av oss var aktiva lyssnare och ställde följdfrågor medan den tredje antecknade och spelade in. Materialet sammanställdes de efterföljande dagarna medan informationen var färsk för att minska risken för feltolkningar samt för att inte blanda ihop intervjuerna med varandra.

Vi som intervjuare har också en stor roll vid intervjun. För att respondenten ska kunna slappna av och prata fritt inom ämnet är kontakten en viktig faktor. En bra kontakt kan uppnås genom att intervjuaren är mindre formell och skapar en vänskaplig stämning. I annat fall är det lätt att en pressad stämning uppstår när personer vet att de blir inspelade eller på något sätt representerar företaget. Detta har vi försökt minska genom att ha mailkontakt med respondenterna och skicka frågorna i förväg för att de ska veta vad intervjun kommer handla om. Dessutom försökte vi tänka på kroppsspråk, gester och att vara pålästa till intervjuerna. Dock är detta svårt att ha full kontroll över och kommer alltid vara faktorer som påverkar en kvalitativ intervju. (Patel et al. 2003)

2.6 Tillförlitlighet och trovärdighet

Tillförlitlighet handlar om hur väl något motstår slumpinflytande av olika slag. Resultatet från exempelvis en intervju innehåller ett ”sant värde” och ett ”felaktigt värde”. När ett resultat är tillförlitligt har felvärdet minskat och istället lyckats närma sig ett sant värde. När det inte går att erhålla ett mått på tillförlitligheten får denna försäkras på andra sätt. För att kontrollera tillförlitligheten vid intervjuer kan ytterligare en person registrera intervjusvaren parallellt med intervjuaren. Överensstämmelsen mellan registreringarna av svar utgör då ett mått på tillförlitligheten och kallas då för interbedömartillförlitlighet. Utöver anteckningar går det även att spela in intervjun och på det viset lyssna på det som sades igen för att försäkra sig om att intervjuaren har uppfattat allting korrekt. Den lagrade informationen av intervjun går också att använda som kontroll av interbedömartillförlitligheten. (Patel et al. 2003)

Den informationen som vi fått genom våra intervjuer ser vi som tillförlitlig. Tillförlitligheten försvagas genom att personerna som deltagit i intervjun kan ha uppfattat frågorna olika men detta problem minimerades då intervjusvaren var återkommande. Ett större antal respondenter kräver mer tid för

sammanställning av data och undersökningen skulle då vara av mer kvantitativ karaktär. De fyra största bankernas sätt att hantera slopandet av revisionsplikten blir troligen en branschnorm på grund av stor närvaro på marknaden.

För att öka tillförlitligheten skickades intervjufrågorna ut en till två veckor innan intervjun skulle äga rum. I och med det gav vi respondenterna möjligheten att läsa igenom frågorna och återkomma om det var något de ansåg var oklart. Vidare fick de möjlighet att ta reda på svar som de eventuellt inte var insatta i. Detta resulterar i bättre och tillförlitligare svar när intervjun väl genomfördes. Samtliga respondenter gick även med på bli kontaktade i efterhand om det dök upp några kompletterande frågor. För att ytterligare öka tillförlitligheten var vi alltid tre närvarande på intervjuerna, två som intervjuade och ställde följdfrågor och en tredje som antecknade och skötte inspelningarna.

Trovärdigheten i en kvalitativ studie är något som ska genomsyra hela forskningsprocessen. Detta kan yttra sig i hur forskaren använder sina förkunskaper genom forskningsprocessen. En hög trovärdighet innebär att forskaren lyckats skaffa bra underlag för att göra en sann tolkning av den studerades miljö. Eftersom varje kvalitativ studie är unik är det viktigt att den kvalitativt inriktade forskaren noga beskriver forskningsprocessen så att de som tar del av resultaten kan bilda sig en uppfattning om alla val som forskaren gjort under skrivprocessen. Detta gäller hela processen från hur forskningsproblemet uppkommit, förförståelse, teoretisk kunskap, hur deltagande respondenter valts ut, i vilka situationer studien genomförts samt hur informationen samlats in och transkriberats. Med det i åtanke stärks vad som menas med trovärdighet i ett kvalitativt forskningssammanhang. (Patel et al. 2003)

Under uppsatsens gång har det redogjorts för de val, informationsinsamlingar och beslut som tagits. En läsare kan följa arbetsgången vilket stärker trovärdigheten i det presenterade materialet. Studiens kvalitet har ökat genom att vi spelade in intervjuerna och därmed kan lyssna på dem flera gånger. Respondenterna i sin tur har en solid bakgrund inom respektive organisationer och mångårig erfarenhet inom kreditgivning vilket borgar för att respondenten innehar god kunskap inom området. Ytterligare fördelar är att respondenterna arbetar med dessa frågor dagligen och befinner sig i toppen av organisationerna och har ett mer översiktligt perspektiv. Vidare är det fördelaktigt att respondenterna bidrar med personliga funderingar.

3 Teoretisk datainsamling

Avsnittet tar upp de teorier uppsatsen bygger på samt den bakomliggande propositionen som lagförändringen baseras på.

3.1 Revision

Revisionsverksamheten beskrivs i Revisorslagens andra paragraf;

> *"verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som följer av författning, bolagsordning, stadgar eller avtal och som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren"*(2 § p.8 Revisorslagen).

I samma paragraf beskrivs även att rådgivning i samband med eventuella iakttagelser under ovan nämnda granskning är en del av revisionsverksamheten.

Revisorns uppgift är att granska och kommentera förvaltningen och redovisningen i ett företag. Syftet är att revisorn ska inta en skeptisk roll i sitt arbete(FAR SRS, 2006). Bolagsrevisionen uppstod först och främst på grund av att ägarna skulle få insyn i ledningens verksamhetsförvaltning. Ett resultat av detta är att revisorn väljs vid bolagsstämman. Även andra parter, såsom borgenärer, anställda och staten, har intresse i att förvaltningen av företag granskas av externa revisorer (Thorell & Norberg, 2005).

För att syftet med revisionen ska uppfyllas är det viktigt att revisorn i fråga inte har några andra intressen som kan påverka granskningen i det bolag denne ska revidera. Sverige har samma oberoenderegler för samtliga aktiebolag, oavsett storlek. Konflikt mot oberoendeställningen kan uppstå bland annat om personen som har i uppdrag att revidera årsredovisningen i ett bolag samtidigt säljer konsultationstjänster till samma bolag. (Thorell & Norberg, 2005)

Slutmålet för revisionen är revisionsberättelsen där graden av tillit i det granskade materialet tillstyrks. Denna årliga rapport är det enda offentliga material från revisorn och syftar till att inför årsstämman bekräfta om årsredovisningen är upprättad enligt reglerna i ÅRL. I revisionsberättelsen tillstyrks eller avstyrks fastställande av resultat- och balansräkning, vinstdispositionen samt VD:s och styrelseledamöternas ansvarsfrihet. En revisionsberättelse kan avvika från standardutformningen (se bilaga tre) när revisorn bedömer att det föreligger väsentliga felaktigheter som påverkar årsredovisningen eller bolagsförvaltningen till en grad som förändrar bilden av företagets ställning. Avvikelser ifrån standardutförandet kan ofta skada företaget utåt, därför ska revisorn först informera ledning och styrelse för att minska risken för missförstånd. (FAR SRS, 2006)

3.1.1 Principal-agentteorin

Ett principal-agentförhållande uppstår när en eller flera personer (principaler) överlåter beslutsfattande makt till en eller några andra personer (agenter). Ett sådant förhållande leder ofta till intressekonflikter. Inte minst inom företagsvärlden där ägarna agerar principaler och ledningen agenter.(Reference for business, n.d.)

Efterfrågan på revisorer i aktiebolag har funnits länge. Den externa granskningen fungerar som en bro i principal-agentteorin där aktieägarna nyttjar den oberoende kontrollen för att följa upp

ledningens arbete. Denna funktion blir desto viktigare ju större aktiebolag det handlar om då fler externa intressenter blandas in. Principal-agentteorin kan i dessa fall användas i ett bredare synsätt där principalerna är parter med ett eventuellt avtals- eller lagbundet intresse i hur agenterna agerar. (Thorell & Norberg, 2005)

I små aktiebolag, där det endast finns en eller ett fåtal ägare, minskar nyttan av det ovan nämnda informationsflödet då ägarna och ledningen oftast är samma personer. Det finns däremot andra intressenter som har nytta av den externa revisionen. Banker, staten, leverantörer och övriga som har någon form av resursutbyte har alla ett intresse i den ökade pålitlighet som en reviderad årsredovisning inger. (FAR SRS, 2006)

3.2 Skäl till en frivillig revision

Under ett EU-möte år 2007, uppmanade det Europeiska rådet sina medlemsländer att det behövdes kraftfulla åtgärder för att minska de administrativa kostnaderna och på så vis skulle de europeiska företagen bli mer konkurrenskraftiga och stimulera Europas ekonomi (SOU 2008:32). Detta har lett fram till att en av regeringens stora mål är att generera fler arbeten och därför skapa ett bättre välfärdssamhälle. Som ett steg för att nå målet försöker regeringen förenkla för entreprenörer och företagare i landet. Förenklas reglerna frigör det mer tid och resurser åt företagsledarna att koncentrera sig på att förbättra sin verksamhet och i längden förhoppningsvis växa och expandera. För att möjliggöra detta syftade regeringen till att minska företagens administrativa kostnader med 25 % med hjälp av statliga regler och lagar, till hösten 2010 (Regeringskansliet, n.d.). EU ämnade i sin tur sänka de administrativa kostnaderna fram till 2012 (Justitiedepartementet, 2010).

Regeringens motivering till varför det skulle ske redan 2010 är för att de svenska företagen annars hamnar i ett sämre utgångsläge än andra EU-länders företag. Detta begränsar de svenska företagens konkurrenskraft, liksom Sverige som land att starta och bedriva företagsverksamhet i. (Justitiedepartementet, 2010)

3.3 Frivillig revision hos småföretag

År 1975 kom det som ett förslag att allmän revisionsplikt skulle införas för alla företag. Förslaget gick dock inte att genomföra på grund av dåtidens brist på revisorer. Istället dröjde det fram till 1988 innan lagen kunde förverkligas och omfatta alla aktiebolag(Svanström, 2008). År 2006 infördes en ny aktiebolagslag vilket dock inte utgjorde något hinder för regeringen att ge utredare i uppdrag att granska vad som skulle kunna krävas för att avskaffa revisionsplikten(SOU, 2008:32).

År 2008 pågick ett stort arbete inom EU med syftet att förenkla för företagare inom medlemsstaterna. Det administrativa arbetet skulle minskas för företagen och på det viset ge näringslivet inom Europa en konkurrensfördel som i sin tur stärker medlemsstaternas ekonomier. En av de mindre företagens största utgifter är kostnaden för redovisning och revision. (SOU, 2008:32)

Som medlemsstat i EU är Sverige bundet att följa EUs direktiv. Ett exempel är det fjärde bolagsrättsliga direktivet som innebär att alla börsnoterade och onoterade företag har skyldighet att upprätta en årsredovisning och i vissa fall även koncernredovisning. Redovisningarna ska därefter granskas av revisorer. Reglerna medger dock undantag för små och medelstora onoterade företag, så kallade SMF. Bolagen inom ramen för undantaget har fått möjligheten att använda sig av förenklade redovisningsregler och själva välja om de vill ha revisor eller inte. För att ett onoterat SMF ska få göra undantag får de enbart överskrida ett av följande gränsvärden:

- Max 4 400 000 euro i balansomslutning.
- Max 8 800 000 euro i nettoomsättning.
- Max 50 anställda.

Några länder som redan utnyttjar maxgränserna är England, Tyskland och Holland. (SOU 2008:32)

Risken med att inte utnyttja undantagsmöjligheterna är att de svenska företagen inte längre kan konkurrera med företag i övriga EU-länder som väljer att dra nytta av undantagen. Alternativt kan de bli att företagen flyttar verksamheten till ett av de länder som väljer att nyttja undantagen. Om Sverige skulle valt att använda de ovanstående värdena hade det lett till att cirka 96 % av alla aktiebolagen i Sverige frivilligt kunnat välja mellan att ha revision eller inte. (SOU 2008:32)

Utredarens uppdrag var att; ”… finna *mått på storleken som är lätta att tillämpa, svåra att manipulera, ger möjlighet att jämföra med företag i andra länder och enkelt kan justeras om EU:s gränsvärden ändras*” (SOU 2008:32 sid 16). Med detta i åtanke var utredarens förslag att de lägsta värdena i Sverige ska vara:

- balansomslutning 1,5 miljoner kronor,
- nettoomsättning 3 miljoner kronor,
- antal anställda 3.

Detta leder till att ungefär 95 000 företag omfattas av revisionsplikten och omkring 235 000 företag får själva välja om de vill ha revisor eller inte. Med tiden kommer dessa gränsvärden sannolikt att höjas och fler medlemsländer kommer ha maximala gränsvärden. Dessa nya regler började gälla den första juli 2010 och kan användas för första gången inom räkenskapsåret som påbörjas i november 2010. (SOU 2008:32).

3.4 Reko

SRF och Far har gemensamt arbetat fram Reko som är en svensk standard för redovisningstjänster. Detta för att kunder och marknaden ska få en större förståelse för hur en redovisningskonsult arbetar och för att få en överblick över vad som är god redovisningssed. Reko är baserad på principer kring redovisningsarbetet och kommentarer till dessa. Standarden togs fram för att underlätta för redovisningskonsulter i sina möten med de allt hårdare krav som näringslivet ställer. Sedan 2008 har Reko fungerat som ett stöd för redovisningskonsulter i sin strävan att säkra kvalité i redovisning och rådgivning. (Far & SRF, 2010)

3.4.1 Bokslutsrapport

En bokslutsrapport är ett dokument som utfärdas av auktoriserade redovisningskonsulter. Redovisningskonsulten ska tillstyrka rimligheten i redovisningen och att den följer Rekos kvalitetskrav för avstämning och kontroll. Bokslutsrapporten ska vara baserad på redovisningen i sin helhet vilket innebär att stickprovskontroll inte är tillräckligt. Arbetet sker under redovisningsprocessen vilket leder till att rapporten blir tillgänglig för granskning så fort redovisningen är klar. (SRF, n.d.)

3.5 Kredit

Med kredit menas att något lånas ut, vanligtvis pengar, i tron att gäldenären kan betala tillbaka det den får låna. I gengäld får långivaren ett bevis för skulden och vanligtvis en ersättning i form av ränta på de utlånade pengarna. Krediternas pris, räntan, bestäms genom marknadskrafterna som påverkas av hur stor tillgång respektive efterfråga det är vid tillfället. Kreditmöjligheter skapas då behovet av att spendera pengar uppstår vid ett annat tillfälle än de anskaffas.(Svenska Bankföreningen, 1999)

3.5.1 Kreditprövning

En bank förvaltar pengar åt bland annat privatpersoner. Detta medför viss skyldighet till försiktighet och enligt lag får kreditinstitut inte äventyra dessa förpliktelser(Lag 2004:297 om bank- och finansieringsrörelse 6:2 2st.). Vid kreditprövningsprocesser blir försiktighetskravet tydligt då stor potential hos en idé inte är tillräckligt om inte fullgoda säkerheter finns för krediterna. Bankerna gör även bedömningar om klienternas återbetalningsförmåga vilket innebär att de ska klara av den överenskomna räntan, amorteringarna samt tidpunkten för återbetalning. Säkerheterna begärs in som en försäkran om att kunna få tillbaka åtminstone en del av de utlånade krediterna även om klientens verksamhet i sig inte skulle vara tillräckligt lönsam för att klara av de ordinarie betalningarna. (Garmer & Kyllenius, 2004)

När det gäller nystartade bolag är bankerna ofta försiktiga vid kreditprövningsprocessen. Etablerade företag har mer material att utgå ifrån medan det inte finns någon historik alls att luta sig mot när bolag i sina tidigaste skeden ska bedömas. (Garmer & Kyllenius, 2004)

När bankerna ska avgöra värdet i säkerheter som utfästs blir det mer tillförlitligt när årsredovisningen är granskad och de relevanta posterna är avstämda av en utomstående, oberoende revisor.(Far SRS, 2006) Det har visat sig att informationen i revisionsberättelsen är en viktig parameter för kreditinstitut vid beslut om investering eller kreditgivning, både vad gäller om förfrågan ska godkännas och vid avgörandet av beloppets storlek (Gomés-Guillamon, 2003).

4 Empirisk kunskapsinsamling

Här redovisas en kort beskrivning av respondenterna och deras arbetsplatser efterföljt av intervjusvaren.

4.1 Swedbank

Swedbanks historia sträcker sig tillbaka till 1820 då Sveriges första Sparbank bildades. Sparbankerna blev omtyckta och efter 1928 började bankerna gå samman för att stärka sin position. År 1992 bildades Sparbanken Sverige. År 1997 slogs Sparbanken Sverige sig samman med Föreningsbanken och bildade Föreningssparbanken. År 2005 expanderade Föreningssparbanken igen genom att förvärva Hansabank som framför allt bedriver affärsrörelse i de Baltiska länderna. 2006 genomfördes namnbytet till Swedbank. (Swedbank, n.d.)

Swedbank tillhandahåller ett komplett sortiment för privatpersoner och företag. Majoriteten av deras kunder består av privatpersoner samt små och medelstora företag. Swedbank har idag ca 9,5 miljoner privatkunder och 688 000 företagskunder. 2010 omsatte de 1 716 miljarder kronor och hade ca 17 200 anställda. (Swedbank, n.d.)

4.1.1 Om Anders Nordström

Anders Nordström är kontorschef på Swedbank. Han har övergripande ansvar för verksamheten i Västerås och samtidigt operativt ansvar för företagssidan. Nordström har inga egna kunder men medverkar vid många kundbesök och coachar de 14 personer som arbetar med kundansvaret på företagssidan.

4.1.2 Intervjusvar, Anders Nordström

I intervjun framgår att en kreditansökan inleds med sökarens preliminära förslag, propån. I propån skall det framgå vad pengarna ska användas till. Erforderligt material krävs för att kunna få en inblick i företagets ställning. Den kundansvarige ställer frågor utefter propån. Handlar det om en mindre ansökan, till exempel finansiering av en ny företagsbil, kan det främst diskuteras om exempelvis löptiden av krediten. Vid större investeringar som bolagsförvärv och liknande krävs mer omfattande information som förväntningar på synergieffekter, kassaflöde i samband med förvärvet med mera.

Bolaget med kreditansökan klassificeras efter en riskskala från 0-14 där låga tal står för högre risk. Risken baseras på flera faktorer såsom resultat, solvens och kassaflöde. Större förändringar innebär ofta högre risk som när ett bolag exempelvis nyligen bytt säte, styrelse eller revisor. I riskbedömningen vägs även kundkrets och lokal tillväxtnivå in. Ett nybildat bolag är oftast svårare att bedöma än ett etablerat. I sådana fall spelar affärsidén och personen bakom bolaget en viktig roll vid avvägandet. Även jämförelser med liknande bolag i branschen görs för att avgöra rimligheten i prognoser.

Nordström nämner att de i de flesta fall vill se att en företagsinteckning kompletteras med personlig borgen. En personlig borgen visar en tro på sin egen affärsidé utifrån företagarens sida samtidigt som det kan leda till högre engagemang då inte hela risken ligger hos banken.

Nordström menar att den externa revideringen av årsredovisningen har ett stort värde i en del fall. Det kan vara viktigt att det till exempel finns någon utomstående involverad när de siffror som utgör basen för en företagsinteckning ska kontrolleras. Särskilt när det rör sig om större propåer kan det bli

krav på att en revisor finns tillsatt. De har ännu inte upplevt något problem med frivillig revision hos mikrobolagen och Nordström uppfattar det som att många ändå väljer att ha kvar sin revisor. Inom Swedbank har de hittills inte lagt fram några särskilda direktiv angående lagförändringen men det kan komma i framtiden om de märker att det någonstans skulle fallera.

Nordström tror att revisionen i framtiden kan fungera som en parameter i den ovan nämnda riskklassificeringen när det finns mer historia att gå efter. Sen kan det finnas bolag där revisionen rent utav är överflödig som i ett dotterbolag utan någon större egen verksamhet där granskning ändå existerar på högre nivåer.

4.2 Handelsbanken

Handelsbanken grundades år 1871 och bedriver idag, med ca 11 000 anställda, bankverksamhet i 22 länder varav rikstäckande i Sverige, Finland, Danmark, Norge och Storbritannien. Handelsbanken har sedan 1970-talet fokuserat på en decentraliserad organisationsstruktur där många beslut sker på lokalkontorsnivå. I Sverige utgörs verksamheten av drygt 460 kontor. (Handelsbanken, inget datum)

4.2.1 Om Charlotta Lindström

Charlotta Lindström är företagsmarknadschef på Handelsbankens citykontor i Västerås. Hon är ansvarig för hela deras företagsgrupp och arbetar främst med att coacha medarbetarna. Lindström är med på flera kundbesök i veckan men har inga som är knutna till henne, då det inte skulle vara tidsmässigt möjligt.

4.2.2 Intervjusvar, Charlotta Lindström

I intervjun framkommer det att en kreditprocess börjar med att kunden kommer in med en förfrågan och då får börja med att fylla i en kreditansökan. I den ska det framkomma vad kunden har för plan med pengarna samtidigt som banken vill ha in så mycket information som möjligt, som likviditetsbudgetar, marknadsundersökningar och all annan information kunden har som kan vara till nytta för banken. Bland det viktigaste är hur mycket eget kapital kunden har tänkt gå in med för att banken inte kan gå in med allt kapital och ofta ber de om att få komplettera krediten med ett borgensåtagande för att ytterligare säkra upp krediten.

Lindström säger att om en tidigare kund avskaffar sin revisor och banken vet att den har god koll på sina räkenskaper och sin ekonomi kommer banken troligtvis inte göra någon förändring av kundbedömningen utan fortsätta med relationen som tidigare. Däremot säger hon att om det är en ny kund som de inte har någon tidigare kännedom om kommer banken troligen kräva någon form av revision eller annan extern kontroll. Vidare menar Lindström att många som ligger på de nivåer som i dagsläget gäller för att inte ha revisor, startar upp i liten skala för att sedan växa långsamt och blir därmed inte kreditkrävande. Lindström säger att hon inte fått några riktlinjer angående slopandet av revisionsplikten annat än att de ska fortsätta som tidigare.

Lindström menar att ett alternativ till revision kan vara att lämna iväg delar av administrationen till en auktoriserad redovisningskonsult som har god kunskap i hanteringen av dessa. Hon menar också att det ibland kan vara bättre med en auktoriserad redovisningskonsult som kan skriva ut färska bokslutsrapporter som banken kan få. Detta i kontrast till att ha ett årsbokslut som en revisor har reviderat och som då kan vara upp till ett och ett halvt år gamla siffror som det grundar sig på och som banken då ska ta ställning till. Då menar hon att det blir oklart vad som hänt sedan bokslutstillfället medan om en auktoriserad redovisningskonsult har skrivit ut ett månadsbokslut från

föregående månad kan är det färska siffror banken tar hänsyn till när den kundansvarige ska ta ställning till kreditförfrågan.

Enligt propositionen är slopandet av revisionsplikten en del i ett försök att sänka de administrativa kostnaderna för små bolag, men här undrar Lindström om det verkligen blir på det viset i slutändan då hon funderar över hur bolagen kommer att göra istället. Om kreditgivare och leverantörer kräver att någon kollar över räkenskaperna för att kunna säkra sina fordringar kanske det blir att de till exempel anlitar en auktoriserad redovisningskonsult för att sköta bokföringen och annan administration. Det skulle då kunna sluta med att den totala kostnaden blir densamma.

4.3 Nordea

Nordea härstammar från 300 banker som grundades 1820 och framåt. Bankerna som formade Nordea delade den gemensamma visionen att bli den ledande finansiella servicegruppen inom Norden och de Baltiska länderna. Genom fusionen ville Nordea skapa glädje bland sina kunder och medarbetare och därmed kunna fortsätta fokusera på att växa inom strategiska områden. När Nordea skapades handlade det om att skapa nya möjligheter. Till exempel att erbjuda bättre finansiella lösningar till lägre kostnad och högre kvalitet. (Nordea, n.d.)

4.3.1 Om Arto Andersson

Arto Andersson jobbar på Segment corporate, den centrala avdelningen för företagsmarknaden i Nordea. Där arbetar de med arbetsrätt, strategier, prisbevakning, marknadsbevakning och liknande frågor. Andersson är chef för en grupp som heter Pricing and development som är relativt nystartad. Denna grupp behandlar allt som har med krediter att göra förutom själva kreditprocessen. De är också ett stöd till lokalkontoren när det gäller offertgivning mot offentlig sektor.

4.3.2 Om Lena Wikström

Lena Wikström jobbar på Group Credit som är Nordeas kreditavdelning där de bland annat har kreditanalytiker, kreditchefer och olika funktioner för att hålla kreditsituationen stabil. Där är hon chef över fem stycken fastighetsvärderare samt en grupp kreditanalytiker som analyserar börsbolag. Wikström har jobbat i 25 år med bank och finans.

4.3.3 Intervjusvar, Arto Andersson och Lena Wikström

I intervjun framgår det att kreditprocessen inleds med en insamling av information såsom årsredovisningen, budgetar, prognoser och så vidare. Sedan är det viktigt att träffa företagsledaren för att se vilket förtroende den personen inger. Till sist sammanställs informationen och intrycken för att sedan vara en del av underlaget när de analyserar branschrisken, företagsrisken och den finansiella risken med krediten. När de har analyserat riskerna går de vidare med att kolla vilka säkerheter som finns för att i slutändan komma till den individuella företagsbedömningen. Båda poängterar att banken inte går in med riskkapital och att deras krediter istället ska fungera som finansieringskapital.

Vid bedömningen av mindre företag har Nordea kundansvariga som gör analyserna medan de för större kunder har särskilda kreditanalytiker. I banken bedöms företag efter vilken risknivå de har och klassificeras då in efter om de har låg, medel eller hög risk. Det viktigaste när det gäller nya företag är att företagarna verkligen tänkt igenom idéerna de lägger fram för banken. Respondenterna menar att de gärna ser att nya företag har varit i kontakt med organisationer som Nyföretagarcentrum eller Almi för att ha fått hjälp med sin affärsplan innan de kommer till banken och ska lägga fram sin

propå. Andersson berättar att han upplever det som att många nyföretagare har ett begränsat kreditbehov där de ofta till stor del är egenfinansierade. Det handlar sällan om större krediter när det gäller nystartade företag utan de företagen är oftast inlåningskunder. Wikström säger att mindre företag sällan har flera banker och att hon därför vill att företaget lägger kontona hos dem för att banken ytterligare ska kunna kontrollera pengaflödena.

Än har inte Nordea märkt några effekter av den frivilliga revisionen. När förslaget om lagförändringen kom tog Nordea upp det till en diskussion om de skulle vidta några åtgärder. De kom då fram till att vänta för att se vad slopandet av revisionsplikten skulle få för effekter. Vid ett läge där ett företag avskaffar sin revisor kommer den kundansvarige att kräva fortsatt god finansiell information. Wikström förstår att mindre bolag väljer bort sin revisor men påpekar att de oftast inte är kredittunga och kan då förstå anledningen till att välja bort revisorn för att sänka sina administrativa kostnader.

Andersson tror att många företag fortfarande kommer vilja ha kvar sin revisor både för att ha kvar sin relation med banken och för att det är en bra och tillförlitlig rådgivare till ett företag. Vid en höjning av revisionsgränsen menar han att det då handlar om företag som är så pass mycket större och att de då är professionella och behåller sin revisor. Andersson säger att när företagare tillfrågas vilka de har mest förtroende för rankar de revisorn högst och säger att revisorn är en väldigt central del i företaget.

Wikström menar att det är positivt med alternativ såsom auktoriserad redovisningskonsult men att kvalitetsstämpeln inte är lika tydlig som med revisorn. Även hon är övertygad om att de flesta kunder som är kreditberoende kommer att behålla sin revisor och förstår att små bolag väljer bort revisor men menar att de oftast inte är kredittunga. Wikström funderar över hur det är med skatteintäkter om de höjer revisionsgränsen och hon kan inte förstå varför den i dagsläget skulle höjas.

4.4 SEB

SEB grundades 1856 av André Oscar Wallenberg som Sveriges första privatbank och finns idag i ett 20-tal länder omkring i världen men till den största delen i åtta länder i Nordeuropa. I företaget finns över 17 000 anställda. De har en stark inriktning mot företag och investeringsverksamhet. SEB vill framstå som ”relationsbanken” i sina huvudregioner och öka fokus på företagsmarknaden och kapitalförvaltningen i Norden och Tyskland. I Norden och de baltiska länderna vill de även stärka sitt utbud av universalbanktjänster. (SEB, n.d.)

4.4.1 Om Jan Ulväng

Jan Ulväng är företagschef på SEB i Västerås och deras marknadsområde är Västmanlands län. Hans arbetsuppgifter och ansvarsområde är till största delen att leda och koordinera företagsavdelningen i Västerås där de är 6 personer som jobbar med företag som har en omsättning över 5 miljoner. De företag som ligger under det tas omhand av deras kundtjänst på kontoret. Ulväng har runt tio till tolv egna kunder.

4.4.2 Intervjusvar, Jan Ulväng

Ur intervjun framkommer det att kreditprocessen inleds med att företag presenterar sig, sin affärsidé och affärsplan. När de kommer till banken ska de ha gjort en budget och om de redan är verksamma ska de även ha med sig räkenskaper på det aktuella verksamhetsåret. Om banken skulle sakna någon information ber de den potentiella kunden om kompletteringar. All information om företaget och

från mötet med företagaren sammanställs sedan i ett kredit-PM som den kundansvarige har med sig när den i samråd med en kollega ska besluta huruvida de vill stödja kreditförfrågan eller inte. Ulväng säger att det i stort sett är en regel att om företaget får en kredit beviljad vill banken att företagaren ska flytta företagets bankkonton till SEB. Han säger sen att det hör till undantagsfallen att banken lämnar en kredit till ett företag som har en annan bank. Det rör sig då om större företag där banken inte vill bära hela risken själv utan delar upp lånet på flera kreditgivare. Ulväng säger även att det kan vara bra för stora företag att ha flera bankpartners för att inte göra sig beroende av en enda bank.

De källor som används vid kreditprövningen är årsredovisningen, budget och prognos. Om det inte har gått ett helt bokföringsår kan banken få balans- och resultatrapporter från ekonomisystemet istället för årsredovisningen. Dock menar Ulväng att det är sämre som beslutsunderlag då de sällan är periodiserade med till exempel avskrivningar. Budget och prognos är enligt Ulväng det viktigaste då bankens fokus är återbetalningsförmågan. Det är den som ska genereras i bolagets kassaflöden.

Ytterligare information SEB samlar in till kreditprocessen är från upplysningscentralen angående företaget och företagaren/företagarna. De gör även branschjämförelser för att se hur det går för liknande företag och för att kunna jämföra med deras lönsamhet. Ulväng berättar att han gärna vill ha informationen redan innan bankmötet då det annars kan bli lätt att fastna i siffror under mötet och därmed inte lyssna tillräckligt noga. Främsta kravet på krediter till små aktiebolag är att den kundansvarige tror på idén och kan se återbetalning i kassaflödet samt att de vill att ägaren ska bära en stor del av risken. Vid låg andel eget kapital kan de kräva en personlig borgen.

Ulväng menar att banken inte har några regler eller praxis för att hantera att årsredovisningen inte är granskad av en revisor. Han menar att en auktoriserad redovisningskonsult kan ersätta en revisor i många lägen. En stor skillnad är att balansposterna inte är granskade samtidigt får de bara reviderade siffror en gång per år. Han säger att det är mycket bättre med en bokslutsrapport än med en balans- och resultatrapport som bara är utskriven ur bokföringssystemet för då är det någon med kompetens som gör det. Han ser det som ett bra komplement för mindre företag för att deras administrativa kostnader ska minska. Ulväng drar en parallell till enskilda firmor med att de inte har ett reviderat årsbokslut. Han sätter i de fallen stor tilltro till auktoriserade redovisningskonsulter.

4.5 Almi Företagspartner

Almi bildades efter beslut i riksdagen år 1994 och ersatte de tidigare så kallade utvecklingsfonderna. Argumenten var att skapa en mer slagkraftig organisation. Resultatet blev en koncern av regionala utvecklingsbolag där det av staten helägda Almi Företagspartner AB är moderbolag. Almis syfte är att stärka näringslivets utveckling. För att uppnå syftet fungerar de som finansiärer i de fall andra kreditgivare ser för stora risker. Tanken är att affärsidéer och framtidspotential ska väga tyngre än bolagens reala tillgångar. (Almi, n.d.)

4.5.1 Om Mikael Rönnestam

Mikael Rönnestam arbetar som finansieringsansvarig vid Almi i Örebro län och Västmanlands län. Dessa går, sedan ett år tillbaka, under samlingsnamnet Almi-Mälardalen.

4.5.2 Intervjusvar, Mikael Rönnestam

En kreditgivningsprocess inleds med att företagaren med kreditanspråk får skriva under godkännande angående Almis rätt att undersöka bolaget hos banker och revisorer. Budgetar och senaste bokslutet samlas in tillsammans med affärsplan. Materialet analyseras sedan och bedömning

görs angående bolagets återbetalningsförmåga. Utöver banker och revisorer används Upplysningscentralen som en extern källa vid insamling av uppgifter. Rönnestam betonar vikten av att rätt personer står bakom företaget, en faktor som i vissa fall kan vara avgörande för krediter. Personbedömningen blir desto viktigare när det rör sig om nystartade bolag då historik saknas.

Till skillnad från banker arbetar Almi mer med riskkapital. Detta innebär inte en total avsaknad av säkerheter i finansieringen men kraven på att de ska vara heltäckande minskas. Almi är statligt ägt via näringsdepartementet och målen som ställs är att främja nystartandet av företag samt att hjälpa till vid utvecklandet av de etablerade.

Rönnestam nämner att kvaliteten på redovisningen är viktig vid kreditprövning. Sedan slopandet av revisionskravet för mikrobolagen inträdde har de hos Almi arbetat med ett antal nystartade bolag som tänkt sig driva verksamheten utan revisor. Anledningen har varit att de ansett att kostnader för revideringen varit för höga. I dessa fall ser de till företagarens ekonomiska kompetens. Brister denna ställs ofta krav på att en auktoriserad redovisningskonsult ska anlitas för att få någon kvalitetsförsäkring på redovisningen.

Rönnestam säger i intervjun att även om de auktoriserade redovisningskonsulterna ger större tilltro till korrektheten i redovisningsmaterialet väger de inte lika tungt som granskning från revisorer. Anledningen till det beror främst på revisorernas oberoende ställning och att det är en extern kontroll av resurserna i bolaget. Almi har inte utvecklat någon direkt handlingsplan för hanteringen av bolag utan revisor men Rönnestam tror att det kan ställas krav på reviderade årsredovisningar när det handlar om större krediter. Rönnestam nämner vidare att de själva kommer göra djupare granskningar av företag som saknar revisor och att de skulle kunna bli aktuellt att kräva in uppgifter som inte är direkt offentliga om de märker av några konstigheter.

4.6 SRF

SRF bildades 1936 och arbetar för att ge sina medlemmar vidareutbildning. De fungerar även som en remissinstans för att kunna påverka inom lagbildande och på ekonomiområdet. (SRF n.d.)

4.6.1 Om Fredrik Dahlberg

Fredrik Dahlberg är förbundsdirektör på SRF vilket innebär att han är deras operativt högst ansvarige. Under föreningen ligger tre aktiebolag varvid han är VD i ett av dem. Hans arbetsuppgifter är att leda den dagliga verksamheten inom förbundet.

4.6.2 Intervjusvar, Fredrik Dahlberg

Dahlberg berättar att en bokslutsrapport är ett kvitto på att en auktoriserad redovisningskonsult har följt Rekos normer och standarder när bokföringen har producerats. Det som visar att det är god kvalitet i redovisningen är att den som har gjort den har god kompetens inom området. Den goda kompetensen försäkras genom att det bara är auktoriserade redovisningskonsulter som får göra en bokslutsrapport.

Dahlberg säger att för att bli auktoriserad redovisningskonsult måste personen antingen ha en högskoleutbildning om 180 högskolepoäng inom relevanta kurser. Dock skulle inte de auktoriserade redovisningskonsulterna räcka till om det bara fanns möjlighet att bli det genom högskolan. Därför finns även möjligheten att gå via en kvalificerad yrkesutbildning för att få den kunskap som krävs. Den utbildningen tar upp motsvarande 60 högskolepoäng företagsekonomi 15 högskolepoäng juridik och 15 högskolepoäng i skatt, då måste personen trots det komplimentera med vissa kurser inom högskolan för att få behörighet till att bli auktoriserad. För att sen bli auktoriserad krävs det också att personen har arbetat ett antal år inom yrket och att den går vissa kurser varje år.

Dahlberg menar att det i princip inte är någon större skillnad på att anlita en auktoriserad redovisningskonsult jämfört med att anlita någon annan som sköter administrativa uppgifter. En stor skillnad ligger i avtalet som upprättas mellan parterna. Arbetet blir således gjort redan när bokföringen skapas. Dahlberg säger att auktoriserade redovisningskonsulter arbetade på samma sätt innan titeln skapades. Kostnaden för det arbetet har inte ökat utöver den tid som nu måste avvaras för att skriva ett avtal. Vidare säger han att kostnaden för att anlita en redovisningskonsult varierar beroende på var i landet företaget har sin verksamhet. Den andra stora skillnaden mot innan auktorisationen av redovisningskonsulter är att det finns krav för att få upprätta en bokslutsrapport och det är att det finns ett avtal om vilka tjänster som ska utföras av redovisningskonsulten. Sedan finns det även vissa andra nya krav i Reko. Avtalet finns enligt honom för att om det skulle hända något med en redovisningskonsult ska en ersättare enkelt kunna ta över där den förra slutade. Dahlberg menar att en anledning till att marknaden är positiv till auktoriserade redovisningskonsulter är att de säkrar kvalitet i bokföringen redan vid produktionen av den istället för vid en revision som tittar tillbaka för att se om redovisningen var korrekt för till exempel tre månader sen.

Dahlberg menar att av de som inte omfattas av lagkravet för att ha en revisor kan det behövas revision i 5-10% av fallen. Detta på grund av teknikaliteter som till exempel att det finns flera ägare till ett företag och att en av dem är utsedd att sköta ekonomin. Då kan det vara bra att ha en revisor för att de andra ska känna sig trygga i att den som sköter ekonomin gör det på ett riktigt sätt och för att densamme inte ska känna sig misstänkt. Det kan även vara bra att någon extern kontrollerar lager och pågående arbeten om de är komplexa men Dahlberg menar ändå att det inte nödvändigtvis behöver vara en revisor.

En stor skillnad mellan en revisor och en auktoriserad redovisningskonsult är att de senare inte reviderar balansposter. Istället gör de en rimlighetsbedömning genom att de ser hur det har sett ut tidigare ibland annat lagret. Men de flesta posterna, som lön och skatt, kan de stämma av och på det sättet få det korrekt. Dahlberg säger även att om den som gör bokslutsrapporten tycker att något inte stämmer ska den begära in en ”*second opinion*” från någon utomstående. Dahlberg säger att om det skulle bli högre gränsvärden skulle ökningen i antal företag som kan välja bort revisionen inte vara särskilt stor. Vidare menar Dahlberg att ju högre gränsvärdena blir desto mer naturligt blir det för företagen att frivilligt vilja ha revision eftersom företagen blir mer komplexa.

5 Analys

Detta kapitel binder ihop den teoretiska referensramen med det empiriska materialet som insamlats under arbetets gång. Här redovisas samband mellan teori och empiri vilka i sin tur hjälper till att besvara uppsatsens problemformulering.

5.1 Kreditprocess

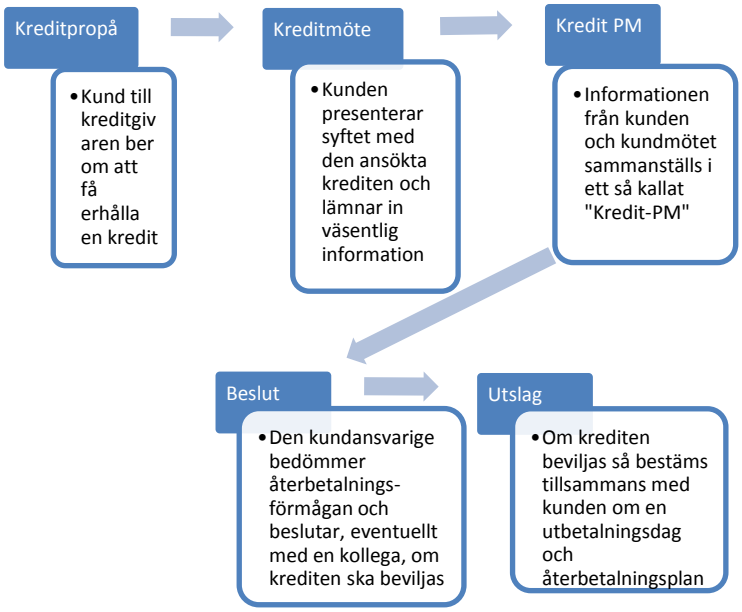

Figur 1 Kreditprocessen, Egen bearbetning

I figuren ovan illustreras summan av hur bankerna har beskrivit kreditprocessen. Hos alla kreditgivare inleds processen med att den potentiella kunden kommer in med en förfrågan där den presenterar syftet med krediten, sina siffror och sin budget. Banken samlar sedan all information den fått och tar även kreditupplysning på både företaget och företagaren för att kunna ha så mycket information som möjligt när de sammanställer ett kredit-PM. Sedan följer bankerna det som Garmer & Kyllenius(2004) beskriver, de gör en riskbedömning för att se om det finns möjlighet att ge en kredit eller inte. Detta för att de, som bank och finansieringslagen säger, inte får ta för stora risker. Där kan Almi vara ett alternativ om risken med krediten är för hög. Detta för att de fungerar som den riskkapitalist som bankerna inte får vara.

Vidare följer bankerna det Garmer och Kyllenius(2004) beskriver att de är mer försiktiga när de ska lämna krediter till nya företag då banken inte har någon historik att luta sig mot, då får kreditgivarna basera sina beslut på kontakten med företagaren och branschriskbedömningar. Lindström tar också upp om det är en ny kund som banken inte har kännedom eller erfarenhet av tidigare kommer banken att kräva någon form utav revision eller extern kontroll.

5.2 Förhållandet mellan kreditgivarna och företagen

Förhållandet mellan borgenärer och företag kan ses som ett principal-agentförhållande. Bankerna i intervjuerna har ett lönsamhetsintresse samtidigt som de måste förvalta sina kunders sparkapital på betryggande sätt. Almi i sin tur investerar i näringslivet med hjälp av statliga resurser och bör se till att lånet i alla fall blir återbetalt.

Avkastningskrav medför att kreditinstituten måste lägga stor vikt vid att bedöma klienternas återbetalningsförmåga. Detta har bekräftats i våra intervjuer då samtliga respondenter nämnt att såväl personliga bedömningar som analys av redovisat material och framtidspotential utförs vid kreditprövningsprocessen. Principalerna, kreditinstituten i detta fall, har därmed behov av någon form av insyn eller resultatbevis på företagsledningarnas, agenternas, arbete.

Revisorn, som har möjlighet till insyn även i funktioner som inte är offentliga, kan fungera som en kvalitetsförsäkran gentemot borgenärernas intressen. Utan revisionsberättelsen som intyg får kreditgivarna förlita sig på en oreviderad årsredovisning. Är kunskaperna hos ekonomiansvarig i företagen då bristfälliga kan materialet anses otillräckligt vid ansökningar om större krediter.

Ett återkommande alternativ som nämnts i intervjusvaren är bokslutsrapporter upprättade av auktoriserade redovisningskonsulter. Dessa konsulter har vissa utbildningskrav vilket ger en tillförlitlighet till deras ekonomiska kunskaper. Enligt respondenterna innebär detta en viss kvalitetsstämpel för räkenskapsmaterialet. Det finns däremot inte något oberoendekrav hos auktoriserade redovisningskonsulter som motsvarar de hos revisorer vilket gör att bankerna ser revisorsberättelsen som en något mer betryggande garanti.

5.3 Slopandet av revisionsplikten

Regeringen har som mål att sänka de administrativa kostnaderna med 25 %. Ett led för att kunna uppnå detta var att slopa revisionsplikten för mikrobolagen. Genom att ta bort revisionsplikten hoppades regeringen förenkla reglerna för att starta företag och frigöra mer tid och resurser för att kunna koncentrera sig på att förbättra och expandera företagen. Detta håller dock inte Lindström från Handelsbanken med om, hon är osäker om det verkligen blir så i slutändan då hon funderar på vad som bolagen kommer att behöva göra istället om de väljer bort revisionen. Om kreditgivare och leverantörer kräver att någon kollar över räkenskaperna för att kunna säkra sina egna fordringar så kan det leda till att kredittagaren exempelvis anlitar en auktoriserad redovisningskonsult för att sköta bokföringen och annan administration. Det skulle då kunna sluta med att den totala kostnaden blir densamma.

Ingen av bankerna har förändrat sin handlingsplan när det gäller kreditprocessen. Nordea berättade att de tog upp det till diskussion, men de beslöt sig för att inte göra något utan istället vänta och se vad slopandet av revisionsplikten skulle få för effekter för banken. Alla fem av de tillfrågade kreditinstituten har fortsatt att arbeta på samma sätt och ingen av dem ser någon anledning att ändra på rutinerna nu i efterhand. Detta på grund av de låga gränsvärdena som regeringen fastställt. De har än så länge inte upplevt något problem med frivillig revision hos mikrobolagen och Nordström från Swedbank uppfattar det som att många företag väljer att ha kvar sin revisor.

De mikrobolag som underskrider dagens gränser tenderar till att inte driva kredittunga verksamheter. Detta leder till att bankerna inte upplever sig vara lika beroende av information som vid större krediter då den risk som en mindre kredit innefattar inte utsätter banken för lika stor fara. Ofta kopplar banken ett personligt borgensåtagande hos företagaren när det gäller krediter hos små företag vilket gör att de ytterligare sänker kreditrisken.

Andersson från Nordea berättar att han upplever det som att många nyföretagare har ett begränsat kreditbehov och är ofta till stor del egenfinansierade. Det handlar sällan om större krediter när det gäller nystartade företag utan de är oftast bara inlåningskunder. Detta stärks av Lindström från Handelsbanken som menar att många företag startas upp i en liten skala för att sedan växa långsamt och blir därmed inte så kreditkrävande. Om det uppstår tveksamma situationer eller om det gäller ett större lån begär bankerna att företagaren ska komplettera företagsinteckningen med en personlig borgen. Detta visar att kredittagaren tror på sin affärsidé samtidigt som det kan leda till ett högre engagemang från företagarens sida då den riskerar sina personliga tillgångar. Vidare framkom att bankerna vid en kreditprövning lägger stor vikt vid avvikelser och anmärkningar i revisionsberättelsen, men att de inte la så stor vikt vid avsaknaden av revisionen i sig.

Enligt ”*En frivillig revision*” (2010) kommer gränsvärdena sannolikt att höjas i framtiden och fler medlemsländer kommer införa maxvärdena. Två av bankerna förklarade att de inte oroade sig för en höjning av gränsvärdena. Dahlberg på SRF förklarar detta genom att mängden företag som kommer påverkas inte är stor till antalet. Ju högre gränsvärden desto naturligare blir det för företagen att frivilligt ha revision.

Alla kreditinstitut i undersökningen håller fast vid att de är positiva till revision eller bokslutsrapport och att det krävs någon sorts kontroll på att siffrorna stämmer. Rönnestam från Almi säger i intervjun att även de auktoriserade redovisningskonsulterna ger större tilltro till korrektheten i redovisningsmaterialet. Wikström från Nordea påpekar att en bokslutsrapport inte väger lika tungt som en revision, men att så länge företagen inte är kredittunga finns det inget behov av att ha en revisor. Väljer ett företag att avskaffa sin revisor kommer den kundansvarige fortfarande att kräva god finansiell information. Vid en eventuell höjning av gränsvärdena tror Andersson att de företagen som då kommer omfattas av en slopad revisionsplikt är så pass mycket större att de genom sin professionalitet kommer att behålla sin revisor. Detta då företagen har stort förtroende för sin revisor som har en central del i verksamheten. Rönnestam från Almi tar upp styrkan med att ha en revisor och att den främsta anledningen till det beror på revisorernas oberoendeställning och att det är en extern kontroll av resurserna i bolaget.

FAR beskriver revisorns uppgift som att granska och kommentera förvaltningen och redovisningen i ett företag. Syftet är att revisorn ska inta en skeptisk roll i sitt arbete(FAR SRS, 2006). Thorell och Norberg (2005) beskriver att bolagsrevisionen uppstod först och främst på grund av att ägarna skulle få insyn i ledningens verksamhetsförvaltning. Ett resultat av detta är att revisorn väljs vid bolagsstämman. Andra parter som exempelvis borgenärer, anställda och staten har intresse i att förvaltningen av företag granskas av externa revisorer.

5.4 Alternativ till revision vid kreditgivning

Precis som vi ställde frågan så har bankerna redan funderat på alternativ till revisionen för att säkerställa informationen som de får från potentiella och existerande kunder. Ett återkommande alternativ var bokslutsrapporten och anlitandet av auktoriserade redovisningskonsulter. Bankerna känner större tilltro till en auktoriserad redovisningskonsult, än till någon som sköter sin bokföring själv, då den genom auktorisationen ska ha utbildningen och kompetensen som krävs för att göra en redovisning enligt Rekos ramverk. Dock framkom det att tilltron till en bokslutsrapport inte alls var lika hög som till en reviderad årsredovisning med tillhörande revisionsberättelse. Detta för att en bokslutsrapport inte kan garantera att lagervärdena och pågående arbeten stämmer då en auktoriserad bokföringskonsult inte är tvungen att medverka vid inventering.

6 Diskussion

Det här kapitlet tar upp våra personliga tankar och funderingar om slopandet av revisionsplikten samt möjliga substitut.

Genom våra intervjuer kan vi konstatera att bankerna tänker lika och att de inte har förberett någon speciell handlingsplan. Istället avvaktar och agerar de efter effekterna av det nya systemet. Vi tror att den främsta anledningen till att kreditgivarna avvaktar är på grund av att gränsvärdena för frivillig revision är lågt satta i jämförelse med EUs maxgräns. Bankerna har angett att många mikrobolag behåller sin revisor vilket tror vi kan bero på att vissa företagare inte kände till att de fick möjligheten att välja bort sin revisor. En annan anledning kan vara försiktighet inför förändringar och att många därför väljer att avvakta. Bankerna nämner även att det är tradition att det finns revisorer som granskar företagen vilket kan medföra att företagen väljer att ha kvar sin revision då de har större möjligheter att få krediter godkända.

Hittills har kreditgivarna inte märkt någon effekt av den slopade revisionsplikten. Alla banker tycker att det finns positiva aspekter med en större frihet för företagen och anser att det kan komma att gynna dem som driver mikrobolag. Detta genom att de får möjlighet minska de administrativa kostnaderna och samtidigt få mer medel över till att utveckla sin verksamhet. Vi tror också att det nya systemet har potential att leda till att mikrobolagen minskar sina administrativa kostnader vilket i sin tur kan stimulera näringslivet. Vi delar Lindströms tanke om att en frivillig revision inte behöver innebära sänkta administrativa kostnader. Mikrobolagen som vill låna pengar kommer behöva ha en ordnad ekonomi och kreditgivarna kommer att kräva ordnade räkenskaper. Detta är faktorer som kan leda till att mikrobolagen tvingas anlita en auktoriserad redovisningskonsult och därmed är det inte helt säkert att deras kostnader sänks. Beroende på kostnaden för auktoriserade redovisningskonsulter kan det resultera i att resurserna i princip bara förs över till dessa från revisorerna. Då avskaffandet av revisionsplikten har genomförts och bankerna anser att ett bokslut upprättat av en auktoriserad redovisningskonsult till viss del är tillräckligt att grunda ett kreditbeslut på, tror vi att revisionsbyråernas tjänster kommer att behöva justeras både i pris och i upplägg. Detta för att kunna erbjuda sina kunder ett komplett utbud av tjänster om de vill behålla sina existerande kunder och attrahera nya potentiella kunder.

En nackdel som påpekats med auktoriserade redovisningskonsulter är att de inte är oberoende i samma utsträckning som revisorer. Vår uppfattning är att detta innebär något mindre trovärdighet till företagens räkenskaper än om de hade varit reviderade. Osäkerheten försöker bankerna kompensera för genom att företagaren får skriva under ett personligt borgensåtagande. Detta ser vi som en motverkan till syftet att ett aktiebolag ska vara en egen person då företaget blir direkt bundet till företagaren. Vi tror därför att revisionen underlättar för företaget att få en kredit beviljad om banken har reviderade räkenskaper att grunda sitt kreditbeslut på.

Genom vår undersökning har kreditinstituten berättat att de lägger vikt vid eventuella avvikelser i en revisionsberättelse. Vid avsaknad av revisionsberättelsen funderar vi på om en bokslutsrapport verkligen räcker för kreditgivarna. I den kommenteras inte förvaltningen av företaget och balansposterna revideras inte vilket leder till att felaktigheter som de tidigare använt som beslutsunderlag eventuellt förblir dolda. Almi nämner att de själva kan begära in information som saknas i den offentliga årsredovisningen om det skulle vara något de funderar över. Bankerna däremot nämner att de inte har resurser till att göra lika djupgående undersökningar som Almi.

7 Slutsatser

Här presenteras slutsatserna som arbetet har lett fram till och hur vidare forskning skulle kunna se ut.

7.1 Underlättar revisionen för kreditgivare vid en kreditgivningsprocess?

Genom undersökningen framkommer det att bankerna lägger stor vikt vid en revision men att den inte nödvändigtvis måste finnas vid mindre komplexa krediter. Dock underlättar revisionen kreditgivningsprocessen då bankerna vet att räkenskaperna företagen presenterar är genomgångna av en revisor. Det har påpekats att de reviderade boksluten inte alltid behöver ha ett stort värde. I många fall är siffrorna några månader, ibland upp till 1,5år, gamla och mycket kan ha hänt inom företaget på den tiden. Nya företag som ansöker om lån har inget reviderat underlag, men alla kreditinstituten talar om att den som behandlar ansökan ska få en positiv känsla när den går igenom kreditansökan. En del av kreditgivarna flaggar för att revisionen inte behövs i alla företag då många av dessa mikrobolag inte är kredittunga. I dessa fall kan revisionen vara överflödig. Till sin hjälp har kreditgivarna det material som företagen presenterar samt upplysningscentralen som berättar om den kreditsökande förekommer hos kronofogden eller har andra betalningsanmärkningar. Till sist är det dock upp till bankmannen och dennes erfarenhet att avgöra om krediten ska beviljas.

7.2 Finns det någon form av redovisning som kan ersätta revisionen?

Revisionen har idag inget fullständigt substitut men det framkommer att det finns alternativ som kan stärka kvaliteten i bokföringen. Det vanligaste alternativet som beskrevs var att anlita auktoriserade redovisningskonsulter. Detta för att de, genom sin utbildning och auktorisation, kan antas ha den kompetens som krävs för att redovisa på ett korrekt sätt. Fördelar med att anlita en auktoriserad redovisningskonsult är att siffrorna som genereras i regel är färskare än ett reviderat bokslut och skapar en viss trygghet för bankerna även om det inte går att jämföras med en revision. Kreditgivarna påpekar dock att de hellre får ett bokslut som en auktoriserad redovisningskonsult gått igenom än en utskrift ur företagets egna bokföringssystem eller ingen information alls.

7.3 Fortsatt forskning

Det har uppstått en del nya funderingar under arbetets gång som vore intressanta att forska mer om i framtiden. En fundering är om fler företagare väljer bort revisionen och om de istället väljer att ha en auktoriserad redovisningskonsult. En annan är om kreditinstituten utvecklar någon form av praxis, för att behandla aktiebolag utan revisor, under de kommande åren.

Gränsvärdena som regeringen satt är väldigt låga och bankernas svar är att det inte vållat några större problem eller förändringar efter nyheten om slopandet av revisionsplikten. Det vore därför intressant att se hur de skulle agera vid en eventuell höjning av gränsvärdena till EU:s maxvärden och hur detta i så fall skulle påverka kredittagarna.

8 Källor

Här redovisas de källor som använts till uppsatsens uppbyggnad.

8.1 Litteratur

Artsberg, Kristina (2005)Redovisningsteori – policy och praxis, Malmö, Liber AB

Bankföreningen (1999) Den svenska kreditmarknaden, Stockholm, AWJ Kunskapsföretaget AB

FAR, (2006), Revision en praktisk beskrivning, Stockholm: Far Förlag AB

Far och SRF (2010) Reko-handboken Redovisningstjänster enligt Reko i praktisk tillämpning, Stockholm: Far Förlag AB

Garmer, Fredrik och Kyllenius, Mats (2004) Finansiering för små och nystartade företag, Kristianstad: Liber AB

Holme.I.M. & Solvang, B.K.(1997) Forskningsmetodik; Om kvalitativa och kvantitativa metoder, Lund: Studentlitteratur AB

Lantz, Annika (1993) Intervjumetodik, Lund: Studentlitteratur AB

Patel, Runa & Davidson, Bo (2003) Forskningsmetodikens grunder, Lund: Studentlitteratur AB

8.2 Artikelkällor

Gomés-Guillamon, (2003), The usefulness of the audit report in investment and financing decisions

Svanström, T (2008) Revision och rådgivning- efterfrågan kvalitet och oberoende (Doktorsavhandling i företagsekonomi), Umeå universitets, Samhällsvetenskaplig fakultet, Umeå

Thorell och Norberg, (2005), Revisionsplikten i små aktiebolag, Svenskt Näringsliv

8.3 Elektroniska källor

Almi (n.d.), hämtat från (http://almi.se/om-almi/) 11:42 28/4-2011

Bolagsverket (n.d.), hämtat från (http://www.bolagsverket.se/aktuellt/2010/100219_minskning.html) 10:03 13/5-2011

Handelsbanken (n.d.), hämtat från (http://handelsbanken.se/shb/INeT/IStartSv.nsf/FrameSet?OpenView&iddef=ombanken&navid=Investor_Relations&navob=53&base=/Shb/Inet/ICentSv.nsf&sa=/Shb/Inet/ICentSv.nsf/default/q700BBE2F5D0AE8B2C12571F10024A224) 14 51 14/5-2011

Nordea (n.d.), hämtat från (http://www.nordea.com/About+Nordea/Nordea+overview/History/Nordeas+formation/867322.html) 11:30 7/4-2011

Reference for business (n.d.), hämtat från (http://www.referenceforbusiness.com/encyclopedia/A-Ar/Agency-Theory.html) 2011-05-11 10:15

Regeringskansliet (n.d.), inhämtat från (http://www.sweden.gov.se/sb/d/11823/a/139807) 14:25 5/5-2011

SEB (n.d.), hämtat från (http://www.sebgroup.com/pow/wcp/sebgroup.asp?website=TAB1&lang=se) 15:20 7/4-2011

SEB (n.d.), hämtat från (http://tools.euroland.com/factsheet/s-seb/factsheethtml.asp?lang=swedish) 14:20 7/4-2011

SRF (n.d.) Bokslutsrapporten, hämtat från (http://bokslutsrapporten.se/for-dig-som-arbetar-pa-bank-eller-kreditinstitut/) 14:20 29/4-2011

Svenska Bankföreningen (n.d.), hämtat från (http://www.swedishbankers.se/web/bf.nsf/$all/03C87A40933FEB85C12576180046A87C) 11:30 4/5-2011

Swedbank (n.d.), hämtat från (http://www.swedbank.se/om-swedbank/index.htm) *6/4-2011 21:33*

8.4 Offentliga handlingar

Aktiebolagslagen (2005:551)

Justitiedepartementet (2010) En frivillig revision, Regeringskansliet

Lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Revisorslagen (2001:883)

Statens offentliga utredningar (2008) Avskaffande av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32

Bilaga 1 Intervjufrågor till bankerna och Almi

Bakgrund om intervjuobjekt

1. Vad är ert namn?
2. Vilken bank arbetar du på?
3. Vilken befattning har du?
4. Vad är dina arbetsuppgifter?

Kreditprövning

1. Hur går en kreditgivning till hos Er dvs. processen från ansökan till beslut och ev. utbetalning?
2. Vilka källor används?
3. I vilken grad används årsredovisningen vid bedömning av bolagets ställning?
4. Standardiserat eller individualiserat system?
5. Skillnader vid prövning av nystartade respektive etablerade bolag?
6. Vilka är era främsta krav för att Ni ska bevilja en kreditansökan från små aktiebolag?
7. Vad är den vanligaste orsakerna till att en kreditansökan från företag avslås?
8. Har kreditgivningen hunnit blivit påverkad av att revisionsplikten inte längre är tvingande för de minsta företagen?

Revisionens roll i kreditprövningen

1. Hur har ni(banken) förberett slopandet av revisionsplikten?
2. Har ni lagt upp någon särskild handlingsplan för prövning av aktiebolag utan revisorer?
3. Hur stor del av era kunder är ”små”, dvs. de som omfattas av möjligheten att driva sin verksamhet utan revision, företag?
4. Hur används revisionsberättelsen vid en kreditprövning?
5. Vilken roll spelar revisionen för beslut om kreditbeviljande?
6. Finns det någon annan granskning som kan ha ett liknande värde för banken?
7. Har ni märkt av några nackdelar i och med slopandet av revisionsplikten?
8. Har ni märkt av några fördelar i och med slopandet av revisionsplikten? Hur har det påverkat ert arbete?

Bilaga 2 Intervjufrågor till SRF

Bakgrund om intervjuobjekt

1. Vad är ert namn?
2. Vilken befattning har du?
3. Vad är dina arbetsuppgifter?

Frågor om bokslutsrapporten

4. Hur ser uppbyggnaden av bokslutsrapporten ut?
5. Skillnader mellan en bokslutrapport och en årsredovisning?
6. Skillnader mellan en bokslutrapport och en utskrift ur företagets bokföringssystem?
7. Tillförlitlighet till rapporten?
8. Kostnad för ett litet företag att anlita en redovisningskonsult?
9. Kompetenskrav för att få bli auktoriserad redovisningskonsult?
10. Argument för att anlita en auktoriserad redovisningskonsult istället för en revisor?

Bilaga 3 Revisionsberättelse

1. REVISIONSBERÄTTELSE
2. Till årsstämman i ..... Organisationsnummer 556000-0000
3. Jag (Vi) har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i ..... för år ÅÅÅÅ (räkenskapsåret ...). Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min (vår) revision.
4. Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag (vi) planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra mig (oss) om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för mitt (vårt) uttalande om ansvarsfrihet har jag (vi) granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag (Vi) har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag (Vi) anser att min (vår) revision ger mig (oss) rimlig grund för mina (våra) uttalanden nedan.
5. Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
6. (Särskild förteckning över lån och säkerheter har upprättats i enlighet med vad som föreskrivs i aktiebolagslagen.)
7. Jag (Vi) tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar (behandlar) vinsten (förlusten) enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.
8. Ort den DD månad ÅÅÅÅ
9. A.A. Auktoriserad/godkänd revisor

FAR SRF 2006